

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fii.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Marea Neagră și chestiunea Dardanelelor.

De căp. A. Negulescu,
din marina română.

...Plecând dela principiul, că domnia lumii va fi a celui mai tare pe apă, — „viitorul nostru e pe apă”, zicea împăratul Wilhelm III. — pentru stăpânirea strâmtorilor s'a dat și se dă mari lupte. Cred că nu s'a uitat cea din vara anului 1906 dintre Germani, cari voiau să arate lumii că Baltica e marea, locul lor și Englezii, cari prin o demonstrație navală dovediră contrarul.

Dacă cercetăm istoria, vedem că până în secolul al XVII-lea Marea Neagră fu în stăpânirea împăraților bizantini la început, a sultanilor turci mai în urmă, cari nu admiteau alt pavilion decât semi-luna. Problema era deci simplă, fiindcă nu era nici una.

Galitzin scria lui Petru cel mare: „Sultanul consideră Marea Neagră ca o proprietate a lui în care streinii nu pot pătrunde, o fecioară închisă în fundul haremului, ascunsă vederilor străine și ar prefera războiul decât să permită străinilor navigație pe această mare închisă”.

Petru-cel-mare însă, prin cucerirea Azovului, dărâma zidurile Seraiului în care lăncetă captivă. Turcii se înfurie și întreg secolul al XVIII-lea e plin cu luptele dintre ei și Ruși. Victoriile Ecaterinei II aduc desnodământul: faimosul tratat dela Kuciuk-Kainargi dă vaselor de comerț rusești libera navigație pe marea Neagră. Crimeea, vechea Turdă, e cucerită de Potemkin și pacea dela Iași (1792)

o dă pentru totdeauna Rușilor. Marea Neagră nu mai e o mare *interioară*, fiindcă o stăpânesc doi, dar rămâne o mare *închisă*, fiindcă Turcii îi stăpânesc intrarea.

Rușii nu erau mulțumiți. Ce-i o mare liberă din care nu poți ieși? Ce-i libertatea într-o închisoare? Dreptul vaselor de război rusești de a ieși din Marea Neagră în Mediterană, nu-i decât dreptul ce-l are oricine de a ieși din curtea lui afară; dreptul vaselor de război a celorlalte națiuni de a intra în Marea Neagră, nu-i decât dreptul de a năvăli în curtea și casa noastră, pentru ca să ne jefuiască.

Războaiele revoluției franceze, expedițiunea în Egipt, împacă pentru un moment pe țar cu sultanul: Rușii trimet flota lor ca să apere pe Turci contra Francezilor. Bosforul și Dardanelele sunt deschise pavilionului rusec. Vine Tilsit în 1807: cei doi împărați tovarăși încep să împartă coroane și imperii. Țarul cere Constantinopolul, Napoleon, călăuzit de clasică doctrină că Bosforul e cheia lumii, nu-l dă și de aci ură, iar Francezii se întăresc la Cospoli.

Pe când erau atotputernici, apare pe scenă și al treilea actor: Englezul. Amiralul Duckworth încearcă să pătrundă cu flota engleză în Marmara, spre a amenința capitala Turciei cu bombardarea. Dar Sebastian, trimisul lui Napoleon în 1807, orânduiește sin-

gur apărarea Dardanelelor și încercarea Englezilor eșuiază: escadra umilită părăsește Dardanelele sub focul bateriilor turcești.

Incidentul fu hotărâtor în chestiunea Bosforului: prin tratatul din 1809 sultanul se leagă să închidă tuturor străinilor Dardanelele, iar Anglia se angajează să nu mai încerce năvălirea din 1807, cu condiția ca sultanul să le țină închise pentru toți. Prin acest tratat sultanul își mărginește drepturile, dând Angliei puterea de a o supraveghea și a-i impune închiderea strâmtorilor.

În vara anului 1833 pericolul veni dela sud: Ibrahim fiul lui Mohamed, amenință capitala Turciei. Sultanul se întoarce spre nord și cheamă pe țar în ajutor: la 20 Februarie o flotă rusă ancorează în Cornul-de-Aur și 50,000 de oameni sunt la porțile cetății. Pericolul trecu, iar Rusia prin tratatul dela Ankar-Schelessi își ia plata punând strâmtorile sub protectoratul ei. Rusia garantează sultanului ajutor contra oricărui atac, în schimb însă, „M. S. țarul tuturor Rușilor voind a scuti Sublima Poartă de o greutate ce ar reeși pentru ea dacă ar da un ajutor material, nu cere acest ajutor impus de principiile de reciprocitate. În locul lui însă Poarta va închide Dardanelele, adecă nu va permite nici unui vas de război să intre, sub nici un pretext.”

Rusia închizând tuturor Marea Neagră, e în apogeul puterii sale și are mână liberă în Balcani. Politica engleză vedea într-o jignire a preponderanței ei, un pericol pentru Europa întreagă și în convenția dela Londra (1840) închiderea strâmtorilor e prevăzută ca un drept internațional. Sultanul se declară hotărât în timp de pace, a închide *pentru toți* strâmtorile și puterile în unanimitate se leagă

Sonet.

Din veacurile scurse 'n vecinicie
Și până 'n miezul clipelor de-acuma
Nădejdea noastră a fost numai una
Senină ca isvorul cu-apă vie.

Cercatu-s'au zadarnic totdeauna
Firi plămădite 'n umbră din mânia
S'o frângă... dar dorul de moșie
Cu cât îl frângi cu-atâta crește 'ntruna.

Nădejdea noastră 'și cere întruparea
Acum când tunul bubue năpraznic
Și 'n neguri grele se îmbracă zarea.

Să fugă 'n lături ori și care paznic...
Și să ne-asculte umilit cântarea
Ce-o vom cânta la mult doritul praznic.

Vasile Stoicanea.

Momente liniștite — în vârtejul războiului.

— Note fragmentare. —

Dedicație dlui locotenent I. Stamp.

Intr'un sat mai mărișor, ce se întinde cu casele lui sărăcăcioase dealungul drumului de țară, la marginea de sudost a Galitiei, la graniță în Carpați, ne ajunse dragonerul cu calul gonit, ce aducea pe un petec de hârtie colonelului nostru ordinul comandantului trupelor. Ordinul era, ca regimentul să staționeze deocamdată în sat. Nici nu era chip, ca trupele să opereze — de două zile ninge și vântul suera fioros peste văile tăcute.

— „In sfârșit! — ziseră ofițerii — truditele noastre oase o să aibă puțină căldură și odihnă.

Soldații, feciori români, erau — Toma; li se promisese doar de atâtea ori odihna și căldura și — nu s'a împlinit. Ziceau: „Lasă-te-mă, vine peste un ceas altă poruncă și ne duce pe dealuri iarăși...”

Satul unde ne-am oprit era mărișor, iar regimentul nostru ciuruit în atâtea zile de foc și atac — găsi destule acoperișuri și cuptoare pentru feciorii trudiți. În acele câteva zile de odihnă, cât a zăbovit regimentul în acel sat din pricina

timpului de iarnă aspră, — feciorii se adunau seară de seară în câte-o casă, — *doineau*, — și care de care, după fire, unii mai triști se boceau, iar alții mai voioși și lăudaroși făceau glume. Ofițerii se întâlneau seara la casa preotului rutean în jurul unei mese mari, rotunde la un ceai și pocal de vin — *nervus rerum* — și dispoziția bună făcea, că glumele aveau mare trecere.

Se puneau apoi unii la joc de cărți, iar alții priveau jocul fredonând, cam plictisiți după o vreme.

Dintre acești din urmă făcea parte și locotenentul S...*) un sas din Ardeal, o figură sveltă și cu o înfățișare blajină și de sănătoasă tinerețe — și eram și eu, care nu știam să joc. Ca doi fără treabă între cei cu treabă — ne-am pus la povești. Am fost ambii elevi c'am în aceeași ani, la același liceu săsesc și ne cădea așa de bine, dacă isbuteam să reîmprosptăm amintiri comune.

— „Du, ich hab was mitgebracht” — zise locotenentul în firul conversației și am observat că i-a venit ceva în minte, îi strălucea ochii.

*) În luptele dela Komarno i-a trecut un glonț prin plămâni, fu îngrijit la o familie românească de frunte și abia reînsănătoșit, s'a întors pe câmpul de război.

a respecta închiderea. Legămintele din 1809 și 1833 erau numai între Turcia și două puteri: Anglia și Rusia; prin cele dela 1840 sultanul se lega față de toți și puterile de asemenea unele față de altele. În aparență, suveranității sultanului nu i s'adusesse nici o știrbire, în realitate însă da: i se dăduse dreptul de închidere, dar nu avea pe cel de deschidere!

Diplomația rusească de asemenea primise o lovitură: în aparență strămtorile sunt închise tuturor, în realitate numai lor, pe când celorlalte state nu. Așa s'a întâmplat în 1854: Franța și Anglia, aliatele Turciei, pătrund în Marea Neagră și asediază *Sebastopolul*.

Tratatul din Paris dela 1856 fu un dezastru pentru Ruși: pavilionul lor e isgonit din Marea Neagră, sunt obligați a nu construi arsenale, întăriri pe coastă, nici a avea o flotă. Englezii voră a întinde această măsură și în Marea de Azov și să oblige pe țar să dărâme forturile și arsenalul dela *Nicolaew*. Marea Neagră nu mai e nici un lac rusesc, nici unul turcesc, ci o mare europeană, iar Rușii sunt tratați și isgoniți ca un pericol general.

O așa stare de lucruri Rușii nu o puteau suferi multă vreme. În 30 Octomvrie 1870 principele *Gortceakoff* face cunoscut puterilor că „imperiul nu se mai consideră legat prin tratatul din 1856, atât timp cât el îi restrânge drepturile în Marea Neagră”. Drept răspuns, în convenția dela Londra se acordă sultanului dreptul de a deschide strămtorile în timp de pace vaselor puterilor amice, atunci când ar crede necesar ca să asigure împlinirea stipulațiilor tratatului dela Paris din 1856.

Articolul acesta dădu naștere în congresul dela Berlin unei divergențe de vederi, din care se văzu lupta dintre Anglia și Rusia. Lordul *Salisbury* declară în numele Angliei că „împărăția britanică, în ceea ce privește închiderea strămtorilor, se simte obligată numai față de sultan”. A doua zi contele *Şuvalof* declară că „guvernul rusesc înțelege principiul închiderii strămtorilor ca un principiu european și că stipulațiile tratatului din 1841, 1856 și 1871 confirmate prin cel dela Berlin, sunt obligatorii pentru toate statele, conform spiritului și literei tratatelor existente,

Spre marea mea surprindere, scoate din ranița sa o ediție minuscule din Faust-ul lui Goethe.

— „Haid să trecem dincolo în cealaltă chilie să cetim” — și începurăm a ceti cu voce înaltă, când unul, când altul, savurând fiecare vers. Cap'opera uriașului cugetător și strălucit artist avea efect puternic asupra sufletelor noastre chinuite de nostalgie și încercate prin atâtea feroase emoții.

— Herr Oberleutnant melde gehorsamst — grăi intrând un subofiter român locotenentului S. (era comandantul batalionului, căruia aparținea subofiterul) — o patrule a prins cinci Ruși...”

— „Aduceți-i aici” — răspunse locotenentul.

Și în vreme ce locotenentul luă interogatorul prizonierilor în felul lui blând, dar hotărât, eu sedeam la masă, într-o stare sufletească avântată și îmi aduceam aminte de polemica lui Gerhard Hauptmann ce o avusese astă toamnă cu Maeterlinck, care numise pe Nemți — barbari.

— „Ne numești barbari dle Maeterlinck — replicase Hauptmann — ei, să știi, că la noi fiecare soldat știe pentru ce luptă. În armata noastră nu este nici un analfabet. Iar în ranița ofițerilor noștri vei afla pe Faust și pe Zarathustra”.

Galiția, Ianuarie.

Cerdac.

nu numai față de sultan, ci față de toate puterile contractante”.

Congresul din Berlin fu triumful politicii engleze, care scapă Turcia de desmembrare: Anglia dicta la Constantinopol.

În 1855 tot *Salisbury* adaogă la cele spuse la Berlin, că „Anglia fiind obligată numai față de Turcia, poate, în caz de război cu Rusia să pătrundă în Marea Neagră fără a da altei puteri dreptul ori pretextul unei intervențiuni și astfel să lovească Rusia acolo unde e vulnerabilă, în Crimeea, Odeșă, Sebastopol”.

În 1902 un mic incident lasă să se vadă lucruri mari. Ambasada rusească, invocând o mulțime de precedente ca în 1895, permisiunea de a intra în Bosfor câte un staționar, în 1897 Rușii trecură trupe pentru Creta; Bulgarii introduseră tunuri pe apă; cruciatorul român „Elisabeta” venise din Anglia și făcu mai multe ieșiri în Mediterană; trecerea vaselor flotei voluntare, cu ofițeri și marinari ce se pregătesc de război, — ceru libera trecere a patru contratorpiloare pe cari țarul ține mult să le aibă în revista dela Livadia. Sultanul nu refuză pe țar și semnă iradeaua. Faptul în sine deși mic, arată că Rușii lucrau contrar de ceea ce susțineau la Berlin și în conformitate cu vederile Englezilor, considerând pe sultan liber de a acorda ori refuza trecerea.

Iar Anglia care urma să tacă, procedul Rușilor fiind în vederile politicii lor, ea singură ridică glasul și printr'o notă către Poartă

arată că ia act de trecerea vaselor rusești și la nevoie va face la fel.

Presă oficială engleză ridică de asemenea glasul, dar nu are răsunet în nici un cabinet. Numai presă germană îi răspunde, dând materie unei polemici vii care dădu pe față iftele acestui incident: la *Cospoli* stăpân nu mai era nici Rusul, nici Englezul, ci Germanul.

În războiul din 1905, închiderea strămtorilor fu foarte dăunătoare Rusiei, cea mai bună escadră, a cărei apariție ar fi schimbat fața lucrurilor în extremul Orient, se văzu închisă în Marea Neagră.

Nu puțină turburare aduse și răsvrătirea cuirasatului rus „*Potemkin*”, spaima Mării Negre. Rușii cereau închiderea Bosforului, iar sultanul știind cât valorează faimoasele întăriri, tremura la gândul că-l va vedea ancorat în fața Seraiului. Se știe, că cuirasatul fără ofițeri, urmărit de un torpilor fără soldați, s'a predat autorităților românești. Rusia dovedind că singură nu poate păzi în Marea Neagră „atât Bulgaria cât și România găsiră pretext să pună în aplicare programele navale pentru apărarea coastelor”...

Chestiunea e: vasele acestor națiuni vor fi condamnate a lăncezi numai în Marea Neagră? Nu au nevoie, pentru exercițiu de a respira într'o mare mai largă? Nu s'ar putea aplica și Bosforului regimul canalului de Suez, care a dat foarte bune rezultate?

Pe cât se pare rezolvirea chestiunii se apropie. Să așteptăm. Până atunci rolul meu de istoric s'a isprăvit.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Răcășdia, comitatul Caraș-Severin, pe câmpul de luptă.

George Cotreanțu, 1*)
Ioan Pela, 6
Ioan Golan, 7
George Rambu, 11
Costa Clurea, 16
Petru Cheva, 20
George Stolan, 24
Ioan Ronă, 25
Stefan Lăpădat, 29
10 Nicolae Golan, 30
Ilie Imbri, 32/a
Nicolae Rambu, 33
Pavel Chera, sergent-major, 38
George Golan, 43
Simeon Negovan, 44
George Chera, 46
Pavel Cioloca, 61
Iosif Dragoe, sergent, 64 și
Stefan Dragoe, frați, 332
20 Ioan Albu, 66
Nicolae Părvu, 60
George Brăilă, 72
Petru Dragoe, 84
Ioan Negovan, caporal, 88
Petru Negovan, caporal, 89
Ioan Penția, 92
George Bufanu, sergent, 93
Ioan Crenianu, 98
Ioan Chera, sergent, 99
30 Petru Imbri, fruntaș, 103
Costa Chera, 104
Ioan Boscu, 107
Ioan Cherba, 108
Petru Măzaran, 109
George Golan, 112
George Rambu, 115
Jivan Golan, 117
George Condan, 119
Ioan Enulca și

40 George Enulca, frați, 126
Petru Vălcu, 130
Pavel Golan, 135
Pavel Clurea, 137
Ioan Simeon, 138
Ioan Durăin, 139
George Penția, 154
Ioan Cucșia, 160
Pavel Mircea, 161
Costa Imbri, 165
50 George Clurea, caporal, 168
Teodor Ramba, 169
Pavel Radu, 172
Iancu Negovan, 173
Nicolae Clurea, 178
Nicolae Măzaran, 181
Ioan Albu, 188
Dimitrie Cimpoca, 189
Paun Dragoe și
George Dragoe, frați, 191
60 Ignea Pela, 193
Ioan Brănda, 194
Stefan Minuru, sergent major,
Ioan Penția, sergent, 201
Nicolae Târziu, 202
Ioan Ivăniș, 204
Ioan Fișteag, 209
Nicolae Clurea, sergent, 212
Petru Chicu, 216
Sofronie Penția, 218
70 Ioan Bumbu, sergent, 223
Dimitrie Chera, 228
Nicolae Crețian, 229
George Stroia, 233
Rusmir Bumbu, 235
Ioan Albu, 236
Petru Fișteag, 245
George Penția, 255
Ilie Pela, 258
Costa Clurea, 261
80 Petru Mengu, 267

*) Cifrele de lângă nume înseamnă nrul casei.

Stefan Bercean, 280
 Dimitrie Albu, 282
 Pavel Penția, 293
 Maxim Caragea, 297
 Costa Ronă și
 Ioan Ronă, frați, 229
 Dimitrie Pela, 301
 Ioan Rambu, 304
 George Pela, 305
 90 Dimitrie Pela, 317
 Alexa Peta, 318
 George Velcu, 319
 Costa Pela, 323
 Ioan Crăciunel, 327
 Petru Cotreanțiu, 334
 Ioan Bumbu, 336
 Pavel Momin, 337
 Petru Clocănel, 339
 Costa Simeon, 341
 100 Costa Simeon, sergent, 356
 Nicolae Goian, 363
 Iosif Așa, 372
 Petru Cotreanțiu, 375
 Iosif Așa, 380
 Paun Maran, 381
 Adam Albu, 383
 Simeon Imbri Dan, 384
 Nicolae Ciurea, 386
 Ioan Cotreanțiu, 390
 110 Petru Cherla, 391
 Ioan Albu, sergent, 408
 Ioan Moată, 409
 Iosif Coadă, 410
 Paun Dan și
 Ilia Dan, frați, 413
 George Bufanu, 414
 Ioan Penția, caporal și
 Petru Penția, frați, 418
 Ioan Penția, 420
 120 Ioan Dragoe, 423
 Iosif Pela, 424
 George Jima și
 Ioan Jima, frați, 426
 George Imbri, 432
 Nicolae Chera, 433
 Nicolae Părvu, 433
 David Zăbete † 434
 George Buzugom, 436
 Petru Cărdă, 437
 130 Petru Micu, 441
 Grigorie Măndru, 442
 Tralan Penția, 445
 George Musta, 446
 George Dan, 454
 Paun Stărian, 455
 Nicolae Corcodel, 460
 Ioan Penția, (Moscva), 461
 Ioan Penția, (contabil), 462 și
 Petru Penția, (frați), 462
 140 Petru Bălan, 466
 Ioan Brăilă, 468
 Paun Dan, 470
 Dimitrie Penția, 471
 Ioan Măndroane, 475
 Nicolae Negovan, 476
 Ioan Pela, 479
 Adam Cărdă, 481
 Pavel Ivăniș, 487
 Nicolae Radulea, 489
 150 Ignea Albu, 491
 Petru Simeon, 492
 Nicolae Cherla, 494 și
 Ioan Cherla, (frați), 494
 Pavel Brăilă, 496
 Petru Măzără, 501
 Nicolae Muican, 504
 Ioan Rambu, sergent, 505
 Dimitrie Simeon, 512
 Ioan Albu, 513
 160 Dimitrie Buzugom, 514
 Adam Boșcu, 516
 Paun Boșcu
 Ioan Rambu, 518
 Dimitrie Bumbu, 522
 Ioan Bumbu, 528
 Pavel Bărbu, 540
 Avram Muntean, 541
 Costa Cheva, 543
 Ioan Bufanu, caporal, 547
 170 Adam Cotreanțiu, 554
 Filip Balica, 557
 Petru Basarabă și
 Ioan Basarabă, (frați), 559
 Nicolae Pela, 572

Iancu Crețian, 576
 Iosif Mengu și
 Ioan Mengu, (frați), 615
 Ioan Rambu, 581
 Nicolae Chera, 584
 180 Nicolae Goian, 585
 Ioan Goian, 586
 Nicolae Goian, 587
 George Rambu, 588
 Petru Penția, 589
 Juvan Gostin, 592
 Pan Penția, sergent, 593
 Ioan Velcu, 594
 Octavian Mircea, 600
 Iancu Balica, 601
 190 Iancu Balica, 608
 Nicolae Fișteag, 611
 Giurgiu Peia, 612
 George Percea, 616/a
 Petru Albu, 625
 Nicolae Ciurea, 628
 Paun Cheva, 635
 Ioan Rambu, 636
 Adam Ugiță, 637
 Nicolae Musta, 640
 200 Paun Penția, 644
 Vichentile Velcu, 647
 Ioan Dogăngia, 653
 Nicolae Micu, 658
 Nicolae Peia, 660
 Petru Crăciunel, 662
 Costa Negovan, 663
 George Crăciunel și
 Ioan Crăciunel, (frați), 669
 Simeon Simeon, 671
 210 Andrei Penția, caporal, 679
 Ioan Cherla și
 Dimitrie Cherla, (frați) 684
 Nicolae Cherla, 689
 Dimitrie Manea, 691
 George Penția, 698
 Petru Crăciunel, 699
 Ioan Rugăci, 705
 Ioan Cheva, 709
 Toma Fișteag, 713
 220 Avram Ivăniș, 715
 Ioan Cotreanțiu, 716
 Simeon Goian, 719
 Cozma Bufanu, 725
 Petru Crăciunel, 729
 Ioan Imbri, 730
 Ilie Cheva, 731
 Ioan Penția, 734
 Petru Imbri, 736
 Dimitrie Jurca, 742
 230 Ioan Goian, 744
 Toma Goian, 747
 George Guga, învățător
 Silviu Verca, învățător
 Petru Cotreanțiu, 9
 Ioan Ciurea, 57
 Costa Bufanu, 22
 Atanasie Bufanu, 23
 Mloc Goian, 42
 Dimitrie Imbri, 56
 240 George Boldovină, 56
 George Cioloca, 61
 Nicolae Rambu, 63
 George Musta, 77
 Nicolae Goian, 90
 Petru Imbri, 95
 Ignea Imbri, căpitan, 95
 Ilie Crăciunel, 106
 Petru Goian, 110
 Achim Goian, 114
 250 Ioan Goian, 118
 Vasile Măzgoni, 124
 Ioan Cherba, 127
 Pavel Mărilă, 143
 Pavel Megheles, 152
 Nicolae Cheva, 164
 Ioan Muican, 176
 Ioan Brăilă, 183
 Nicolae Așa, 192/a
 Ioan Chicu, 216
 260 George Dragoe, 232
 Nicolae Bumbu, 246
 Ioan Cimpoca, 250
 George Bumbu, 270
 George Percea, 271
 Nicolae Peia, 273
 Ioan Ciurea, 286

Dimitrie Corcodel, serg. major, 303
 George Clocănel, 338
 George Goian, 340
 270 Ioan Vălcu, 361
 Antoniu Roman, 721
 Petru Dan, 723
 Petru Balica, locot.
 Simeon Barbu

Comunicat prin: Cornel Mircea,
 preot.

D. Emil Neugeboren s'a domolit.

Arad, 11 Februarie.

Deputatul sas din Sibiu, care odinioară era certat nu numai cu sine însuși, ci chiar și cu împăratul Wilhelm II al Germaniei, asupra căruia avea chiar un „eroll” (ură ascunsă) și care acum funcționează între șablon și ridicol în entuziasmul lui pentru tot ce e german, acel domn Neugeboren s'a mai potolit, de când i s'a aplicat o cataplasma din cercuri mai înalte dela cari atârna toată importanța dsale politice de care și cei dela guvern s'au convins, că nu este absolut indispensabilă, pentru marile interese ale monarhiei. D. Neugeboren, după ce ne făcuse pe noi Români din Ungaria și Ardeal o-stășii lui Cătăraș, crezuse că va ajunge cel puțin secretar de stat. N'a prins însă insinuația. Atunci s'a resemnat și a așteptat alt moment mai oportun: războiul. Nici acesta însă nu i-a dat prilej pentru ambițiile dsale ariviste, până abia după șase luni decurse sângeros, când din prilejul schimbărilor dela Liga bucureșteană, s'a aruncat cu toată furia lui stilistică asupra noastră, denunțându-ne guvernului unguresc, că umblăm braț la braț, deși despărțiți prin Carpați, cu — rusofili din regatul României. Rîsum teneatis amici?...

Noi n'am răs de loc la acest acces, pe care nu-l puteam privi de un inofensiv moment de surescitare de nervi în urma vre-unei seri petrecute prea vesel la masa politicianilor de bal, câtă vreme știam, că d. Neugeboren este unul dintre cei mai fervenți apostoli contra alcoolului și este un politician cu capul la loc, care nu de mult încercase chiar să oblescă capetele scrințite ale Nemților naționaliști din Germania în prima și ultima dsale conferință ținută la Lipsa. Noi știam numai, că d. Neugeboren își iubește neamul atât de mult, încât de dragul contelui Tisza voia să-l răstoarne pe colegul său *Brandsch* din deputăție.

Dar nu-l credeam atât de feroce și față de noi, cari nu-i steteam în calea aspirațiilor dsale legitime de fișpan, secretar de stat, sau chiar ministru, — de-o fi să fie...

Dintr'odată însă d. Neugeboren s'a domolit și în articoli dsale neintrecuți încă de nimenea de când condeul vre-unui scriitor german a dirigit vre-odată presa săsească, a devenit dela 30 Ianuarie a. c. st. n. mai calm, mai sacadat în expresiile ce i le dictă sentimentele dsale de repulziune față de noi Români.

Constatăm numai schimbarea, pentru motivele ei, cari nouă ni se ascund într'un mister neînțeles, pe care numai d. Neugeboren îl va ști cu siguranță, pentru noi rămâne numai enigmaticul „De ce?... de ce?” și singura exclamație, pe care am învățat-o tot dela dsa: *Ciudat! Foarte ciudat!*...

După război vom găsi chela enigmei dlui Neugeboren, care până atunci o păstrează alții pentru *safe-depozitul* — istoriei!...

Arta noastră națională la universitatea din Viena.

În zilele rășboinice de azi, activitatea pacinică, productivă a unui spirit științific atrage atenția noastră asupra sa. Ani de-a rândul, fără șgomot, în liniște analizează arta noastră cel mai mare bizantinist german. Atras de frumusețea și valoarea artei românești, consilierul aulic și profesorul universitar **Dr. Strzygowski**, a cercetat în repetite rânduri monumentele noastre artistice, a adunat la Institutul artelor o colecție imensă de fotografii și diapozitive, a concentrat în voluminoasa-i bibliotecă tot ce e necesar pentru a ne cunoaște și a ne înțelege.

Puțini dintre noi au avut cunoștință despre toate acestea. În primăvara trecută deodată ne trezirăm surprinși plăcut. Între cursurile anunțate la universitate aflăm și „Die Denkmäler der Bukowina”. Aceste cursuri însă au rămas pentru semestrul următor de iarnă, fiind d. Strzygowski invitat de academia bulgară, ca să facă câteva comunicațiuni.

În 28 Oct. 1914 n. s'au început la universitate prelegerile amintite, în cadre și mai impunătoare, lărgindu-și d. Strzygowski cercul de activitate prin aceea, că ne tratează arta dintr'un punct de vedere mai general, comparând-o cu celelalte surori ale artei orientale.

Dar încă înainte apare în ziarul „Die Zeit” un foileton al dlui Strzygowski despre comorile artistice ale Bucovinei. Profesorul de arheologie a universității din București, d. Murnu traduce foiletonul în românește și-l dă publicității în organul nostru artistic cel mai valoros: *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice* (Anul VI. Fasc. 23). Intr'o scurtă și justă apreciere, ce o dă ca introducere, d. Murnu se exprimă în modul următor: „O mai entuziasă și competentă apreciere a comorilor artistice ale bisericilor și mănăstirilor românești din Bucovina nu cunoaștem până acum. Din fericire cel ce a scris-o nu e nici simplu filoromân, nici diletant, ci vestitul profesor de Istoria artelor dela universitatea din Viena — o netăgăduită autoritate europeană câștigată prin lucrări fundamentale în materie de artă veche creștină și bizantină și în genere printr'o vastă și rafinată cultură estetică”.

Personalitatea științifică a dlui Strzygowski are însă pentru noi nu numai importanța bizantinismului celebru, ci și a cunoșcătorului distins al artei orientale. Arta noastră e o fiică a artei bizantine, ea arată însă și influențe străine, de ex. gotice, dar îndeosebi orientale: armenesti, persane, turcești etc. Cercetătorii străini de seama lui *Romstorfer*, întocmai așa ca și al noștri, sunt de acord, că în privința influențelor orientale este necesară, ba indispensabilă o examinare temeinică și amănunțită. Ce e bizantin, ce e armenesc, ce e turcesc, în general ce e străin și ce e național în arta noastră? Aceasta e problema cea mai importantă, dar totodată și cea mai dificilă la noi în momentul de față. E natural, că a deslega o astfel de problemă poate numai acela, care e înarmat cu cunoștințe solide pe tere-nurile speciale ale artelor amintite. Având în vedere acest adevăr, trebuie să recunoaștem, că în lumea științifică contemporană arta noastră națională are un singur Mentor, pe d. Strzygowski. Arta românească și-a aflat în sfârșit savantul competent și de mult așteptat, care cu căldură și totuș imparțial va examina în epruveta analizei artistice monumentele noastre, care va explica sistematic origina, valoarea și desvoltarea lor, dându-ne un punct de vedere de tot nou, rezolvând probleme nouă.

Tesaurul nostru artistic a câștigat fără reclamă interesul și simpatia marelui învățat vienez. E mare și învederată bucuria noastră. Din punct de vedere național cursurile despre monumentele bucovinene sunt de o importanță hotărâtoare: Arta noastră pentru prima oară a ajuns la universitate, ea a ajuns la Institutul imp. reg. pentru Istoria Artelor din Viena și ceea ce e esențial: arta noastră e prezintată într'o lumină demnă și favorabilă.

Înainte de anul nou s'a tratat despre notele caracteristice ale arhitecturii bucovinene-moldovenești, în cadrele unor studii comparative de o extremă importanță: planul triconc și organizația exterioară; s'a relevat originalitatea frapantă a acoperișului, îndeosebi a cupolei, apoi zugrăvirea de dinlăuntru și afară, care nu-si află pereche nici în Orient, nici în Occident. Toate prelegerile sunt urmate de numeroase proiecțiuni cu schiștonul și cu ocazia aceasta trebuie să amintesc, că de prezent nicăiri, nici în țară nici în străinătate nu există o colecție de diapozitive și fotografii atât de bogată și bine aranjată, ca și la Institutul dlui Strzygowski.

Cursurile de artă bucovineană s'au reînceput. În momentul, când Rușii ocupă, ori tocmai exploatează și devastează comorile cele mai scumpe ale trecutului nostru, la universitatea din Viena se propune despre pictura noastră veche bisericească. Îți palpитеază inima de

emoție, îți crește sufletul de bucurie, când cu prilejul acestor cursuri reapar portretele Domnilor trecuți la cele eterne: *Petru Rareș, Ștefan cel Mare, Neagoe Basarab* reapar în frescuri, zugrăviți ca ctitorii bisericii. Sentimentul național ascuns izbucnește și-si făurește planurile viitorului apropiat, plin de speranțe.... Dar în clipele de față sentimentul național e atins par'că de-o intransigență, de-o nedumerire și îngrijorare. Ce se întâmplă acum cu aceste monumente ale tradiției noastre istorice? Suntem oare în stare să pricepem pe deplin dezastrul cultural evocat printr'o eventuală devastare a comorilor noastre artistice din Bucovina?

Viena, 1915.

Coriolan Petran.

Aniversarea „Unirii Principatelor.”

Aniversarea „Unirii Principatelor” s'a serbat Sâmbătă în întreagă Românie cu o deosebită solemnitate. La *Alexandria* aniversarea s'a serbat printr'un act solemn de pioasă amintire către făuritorul acestei Uniri: Desvălirea monumentului lui *Cuza Vodă*, înălțat în localitate din inițiativa unui grup de patrioți.

La *București* a avut loc un mare festival la Ateneu, organizat de societatea „Tinerimea Română” și de „Societatea ortodoxă națională”. Au fost rostite cuvântări patriotice de d-nii *B. Delavrancea* și *N. Dumitrescu*, care a dat citire și unei scrisori în care d. general *Perticari*, ca răspuns la invitarea ce s'a trimis moștenitorului României de a asista la acest festival, arată că A. S. R. va fi din toată inima alături de cei ce sărbătoresc ziua de 24 Ianuarie, zi hotărâtoare în destinele acestei țări, dar că, din nenorocire, nu va putea asista personal, fiind ocupat cu comanda companiei Sale din batalionul 2 de vânători.

D-nele *V. Triteanu* și *Maria Herescu* au cântat doine, măestrul *Enescu* a condus orchestra ministerului instrucțiunii publice iar d. *O. Goga* a citit din poeziile sale.

Înălțătoare serbări au organizat și societățile „Carpații”, „Liga” și Societatea de cultură macedo-română. Evenimentul zilei a fost sărbătorit prin cuvântări patriotice rostite de d-nii prof. *Măndrescu* și *I. Tețu*, inimosul președinte al societății „Carpații”.

La serbarea școlară, ținută Sâmbătă după amiază la „Teatrul Național” d. profesor *N. Iorga* a rostit o conferință ocazională, vorbind despre învățămintele pe care trebuie să le tragă tineretul de astăzi din faptele înaintașilor lui, precum și despre literatura contemporană faptului Unirii.

După ce oratorul, prin fraze alese și pline de înțelepciune, arată că viața unui popor nu este asigurată decât prin virtuțile fiilor săi, îndeamnă tineretul, pe ale cărui minți și suflete se reazămă viitorul de mâine al țării, să fie cumpătat, sânguitor și însuflețit de dorul de patrie, căci numai astfel va păstra și va mări patrimoniul lăsat de strămoși.

Vorbind despre literatură spune că literații noștri nu se ocupă de a da hrana necesară sufletului poporului, păcat de care au suferit și literații contemporani căci nu au cântat în deajuns virtuțile celor ce au muncit pentru înălțarea neamului.

După conferința d-lui *Iorga* d. *C. Nottara* fruntașul primei noastre scene a recitat mai multe poezii patriotice din autorii vechi.

Serbarea s'a încheiat prin intonarea imnului „Hora Unirei” de către corul elevilor.

Rășboiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Polonia și Galiția occidentală situația generală nu s'a schimbat.

În Carpați luptele continuă.

Bucovina am curățit-o până la Suceava de dușman, care în unele locuri se retrage în fugă. Populația întâmpină trupele noastre, ce înaintează, cu o bucurie indescritibilă.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: De pe câmpul de rășboiu din apus, afară de succese mai mici câștigate de trupele noastre, în Argonne, la Bannesapt pe coasta vestică a Vosgilor și în pădurea dela Hirzbach, nu e nimic de raportat.

Luptele singuratice cari sunt în curgere la granița Prusiei orientale iau în unele locuri proporțiile luptelor mari. Decursul lor e în tot locul normal.

În Polonia, la dreapta și stânga Vistulei n'a avut loc nici o schimbare.

Roma. — Un redactor al ziarului „Tribuna” având o convorbire cu deputatul *Gandolfi*, acesta i-a declarat că Italia va rămâne neutră până în Aprilie. La această dată una din grupările beligerante va avea superioritatea pe câmpul de rășboiu. Atunci Italia va avea misiunea să mijlocească pacea.

Dorința Rusiei.

Petrograd. — „Ruskoje Slowo” scrie: Rușii au adus jertfe enorme în numeroasele rășboai ce le-au avut cu Turcii, dar de fructul acestor jertfe s'au bucurat alții. Anglia a câștigat Egiptul și insulele mari, Italia Tripolisul, Austro-Ungaria Bosnia și Herțegovina, Grecia Salonicul, Serbia Macedonia, dar Rusia n'a obținut nimic. Acum însă Rusia nu va mai avea nici o considerare. În rășboiul actual, premiul va fi Constantinopolul cu Dardanelele și litoralul sudic al Mării Negre, care va fi denumită în viitor Marea Rusească.

Explodarea arsenalului din Cetinje.

București. — După cum e informată „Dimineața”, pilotul ungar *Ștefan Dobos* a aruncat Vineri în săptămâna trecută 8 bombe asupra Cetinjei. Două bombe căzând în casarmă a omorât 16 oameni, iar pe foarte mulți i-a rănit. Alte două bombe au aruncat în aer partea de mijloc și aripa arsenalului, pricinuindu-se prin aceasta mari pagube. A cincea și a șasea bombă au căzut în apropierea conacului și a catedralei.

Înarmarea Bulgariei.

Sofia. — O parte a ofițerilor rezerviști au fost chemați la serviciu de arme pe timp de o lună, pentru ca să-și reîmprospăteze și să-și completeze cunoștințele militare cu reformele mai noi întemeiate pe experiențele făcute până acum în rășboiul actual.

Razzia engleză pe mare.

Berlin. — „Baseler Nachrichten” primește din Milano știrea că 150 de vase engleze, caută dealungul țămurului englez după ascunzișul submarinelor germane.

Lupte de artilerie la Ostende.

Rotterdam. — „Courant” anunță, că ieri la amiază a avut loc pe țărmul belgian, în apropiere de Ostende, o luptă violentă de artilerie.

Transportarea trupelor engleze.

Roma. — Ziarelor italiene li se anunță din Bruxelles: Începând din 15 Ianuarie se fac neîntrerupt transporturi de trupe engleze la Havre. În urma măsurilor luate de Germania, transporturile se fac cu precauțiunea cea mai mare. Transporturile de trupe nu s'au redus, ci au fost numai îndepțate spre mai multe porturi. Numărul soldaților englezi debarcați zilnic în portul Havre se urcă la 4000. Vapoarele cu soldați sosite la Havre au fost toate pornite din Portsmouth. În celelalte porturi sosesc cu vapoarele zilnic alți 3000 soldați englezi.

Sedința dumei.

Petrograd. — În ședința de azi a dumei președintele a spus în discursul de deschidere următoarele:

„Voința lui Dumnezeu a fost că generația noastră să fie martor la cel mai mare războiu al lumii. Națiunea rusească i-a parte acum la un războiu cum n'a mai văzut lumea.

După președintele dumei a vorbit primul ministru rus despre biruința sigură a Rușilor, remânând Rusia cu toate pierderile ei mari totuși cea mai tare.

Sârbii în Durazzo?

Stockholm. — „Russkoje Slovo” anunță: În legătură cu conflictul ce s'a ivit între Sârbia și Italia privitor la chestia albaneză s'a răspândit știrea că Sârbii intenționează să ocupe Durazzo. Aceasta chiar și ziarelor rusești le pare prea fantastic.

Mobilizarea Greciei.

Zürich. — Din Petrograd se telegrafiază: în Grecia se mobilizează fără întrerupere. În cercurile militare rusești se crede că aceasta pregătire războinică se îndreaptă mai mult împotriva Turciei decât împotriva Bulgariei.

Atena. — Ministerul de războiu al Greciei a chemat pe 18 Februarie pe toți ofițerii rezervați la serviciu de arme.

Luptele la Vistula.

Rotterdam. — După informațiunile ziarelor rusești luptele de partea dreaptă a Vistulei sunt din ce în ce tot mai violente. De partea stângă sunt în curgere lupte de artilerie. Dușmanul se arată pasiv. Germanii fac din nou mari încordări ca să rupă linia Rușilor la Borzîmow și Wola Sidlovska. Lupta curge de 6 zile dar Rușii se țin încă în pozițiunile lor.

Lupta se dă pe un front de 500 chilometri.

Viena. — Corespondentul de războiu al ziarului „Neues Wiener Tagblatt” anunță: Pe câmpul de războiu din Polonia și Galiția occidentală a încetat orice acțiune mai mare. În Beschizii orientali și Carpații păduroși până la granița României ofensiva noastră câștigă mereu teren. Trupele noastre se luptă împreună cu Germanii aliați cu succes pe un front de 500 chilometri. Incercarea dușmanului de a pătrunde prin pasul dela Ducla a eșuat definitiv.

Viena. — Dela cartierul presei se anunță: În Carpații păduroși avansăm repede. În celelalte părți ale Carpaților înaintăm mai încet din cauza dificultăților terenului. La Ducla ambele părți, întărite în tranșee, așteaptă desfășurarea evenimentelor.

Italia reține două contingente sub arme.

Milano. — „Gazetta Ufficiale” publică ordinațiunea ministerului de războiu italian, în baza căreia grupa a doua din contingentele 1893 și 94 vor fi reținute sub arme până la 31 Maiu 1915.

Cartea portocalie a Rusiei despre Armeni.

Rotterdam. — Ministerul de externe al Rusiei a dat o carte portocalie, în care arată cu documente, că Rusia cu ce reforme a dorit să îmbunătățească soarta Armenilor, dar din cauza diplomației germane aceste străduințe n'au avut rezultatul dorit.

Diferite.

— Împăratul Wilhelm, a dat permisiune soldatului francez Dawidow, prizonier la Germani, să se poată reîntoarce în Franța pentru ca să vadă pe mamă sa, care e foarte greu bolnavă. Soldatul francez și-a dat cuvântul de onoare, că se va întoarce iarăși în Germania, ca prizonier.

— În ședința camerei deputaților lordul Kitchener vorbind despre instruirea perfectă pentru războiu a trupelor engleze și-a exprimat convingerea fermă, că în sfârșit totuși aliații vor dicta condițiunile de pace.

— „Times” e informat din Canada, că trupelor canadense aparține și o brigadă americană recrutată din Canadensii emigrați, care e condusă de ofițeri americani.

— Cele trei state nordice: Norvegia, Suedia și Dania au hotărât, să continue conferințele comune începute la Malmö. Obiectul apropiatei conferințe va fi închiderea

Mării Nordice, precum și declarația engleză, care a probă întrebuintarea steagurilor neutrale de către vapoarele comerciale englezești.

Comunicat rusec.

Petrograd. — În 7 c. s'a dat următorul comunicat rusec: Luptele în Prusia orientală și în văile Insterului și Sesuei sunt foarte violente. Pe țărmul vestic al Vistulei au loc lupte de artilerie foarte violente. Trupele rusești nu numai și-au menținut lângă gura Bzurei pozițiile împotriva atacurilor germane, ci luând contraofensiva au ocupat partea nordică a Vitcovitei. La Borzîmow dușmanul a dat trei atacuri dar fără rezultat. Am respins atacurile dușmanului la Malagoce și Chenziny, mai departe în regiunea Vistulei de sus, aproape de Chvali Bogovitze și în Galiția spre sud de Cenkovitze. În Carpați la nord de linia Zboro—Stropko—Mezölaborcz se dau lupte desperate. Aci am avansat. La strâmtoarea Beschizilor am oprit ofensiva dușmanului. La strâmtoarea dela Wyskow și pe drumul ce duce la Nadworna am respins toate atacurile dușmanului.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 11 Februarie 1915.

— *Măine, Vineri, fiind sărbătoare* — Sfinții 3 ierarhi —, numărul viitor al ziarului nostru va apare Sâmbătă seara.

Ordinațiune privitor la liberarea pașapoartelor pentru România. Ministrul de interne ungar Sándor János a adresat o ordinațiune către subprefecții comitatelor privitor la liberarea pașapoartelor pentru România. Ministrul constată în ordinațiunea sa că în unele comitate se cer, de toate părțile populației, în masă, pașapoarte pentru România cu motivația, că doresc să călătorească în România, pentru ca să-și câștige și să-și asigure acolo cele necesare pentru trai.

Ministrul de interne spune mai departe în ordinațiunea sa, că legațiunea austro-ungară din București l'a informat, că supușii ungari trecuți în România, negăsind acolo de lucru și rămânând fără ajutor, cer în masă sprijinul consulatelor austro-ungare. Din cauza aceasta ministrul provoacă pe toți subprefecții ca, aplicând toate mijloacele ce le stau la dispoziție, să înduplece pe cei, cari s'au obișnuit să se ducă la lucru în România, să renunțe la aceasta. Subprefecții sunt provocați totodată ca, întrucât s'ar găsi de lucru și s'ar oferi prilej de câștig în patrie, aceasta să se aducă corespunzător la cunoștință celor interesați.

Mai departe ministrul îndrumă toate autoritățile competente ca înainte de-a libera pașapoarte, să facă atenție pe toți acela cari cer pașapoarte pentru România, cu fiecare prilej și accentuând serios, că respectivii mergând în România vor fi expuși la pagube materiale și lipsuri.

În caz dacă ce-i ce cer pașapoarte pentru România, vor stărui și mai departe pentru liberarea pașapoartelor, să se ia proces verbal cu fiecare. Procesul verbal va avea să cuprindă declarația celui care cere pașaport, că cu toate că a fost făcut atent, totuși stăruie pentru rugărea sa. Afară de aceasta se va preciza amănunțit în procesul verbal lucrul pentru care se duc respectivii în România și în general toate motivele pentru cari dorește respectivul să meargă în România.

Glotașii de 28—32 ani asentați cu prilejul ultimei controle și cari au să se prezinte la Arad au fost provocați să se anunțe pentru începerea serviciului militar în 15 c. în *căzarma de artilerie din Sân-Nicolaul mlc.*

Disolvarea dietei bosniece. Monitorul oficial publică decretul M. Sale monarhului prin care dieta Bosniei și Hertegovinei a fost disolvată.

Ofițeri Ruși vorbind ungurește. Corespondentul de războiu al ziarului „Az Est” raportează ziarului său, că în luptele din jurul orașului Gorlice au fost făcuți prizonieri mai mulți ofițeri Ruși, care au fost dați în paza locotenentului Nicolae Szekora, ce cu o ocazie a oferit prizonierilor vin roșu, dar unul din ei l'a refuzat, cari vorbesc limba ungurească.

Locotenentul mirat, l'a întrebat cum se face de vorbește așa curat ungurește, la care prizonierul a răspuns, că a învățat ungurește: să scrie, să cetească și să vorbească, încă pe timpul când se afla la Constantinopol unde a întreținut relațiuni intime cu colonia ungară de acolo, dar s'a perfecționat în această limbă într'un oraș pur unguresc din Ungaria, unde a petrecut un an întreg. De altfel ofițerul rus a afirmat, că în armata rusească sunt foarte mulți ofițeri, care vorbesc limba ungurească.

Din toate acestea reese, că Rușii au practicat spionajul pe o scară foarte întinsă și deci s'au pregătit pentru războiu de un timp îndelungat.

O întâlnire a împăratului Wilhelm cu scriitorul Ganghofer. Scriitorul Ganghofer istorisește în „Münchener Neueste Nachrichten” că a fost seara la împăratul Wilhelm, care-i zise:

— „Ei, Ganghofer, Bavarezii voștri, sunt oameni minunați. Ei au făcut treabă bună. Și înaintăm pretutindeni, har Domnului!”

Apoi o amintire dela ultima întâlnire de astă primăvară. Oftând adânc, împăratul îl privi serios în ochi și zise încet și aspru:

— „Cine ar fi bănuat atunci, ce s'a întâmplat acum, și că ne vom revedea în Franța. Așa!”

Manifestațiunile în Italia în contra scumpirei cerealelor. „Gazetta del Popolo” află că a avut loc manifestațiunile în Sicilia în contra scumpirei cerealelor; mii de oameni au manifestat în fața primăriilor italiene.

Primăria din Sicilia a fost invadată și hambarele comunale au fost forțate. Trupe din Palermo au plecat spre Scicli.

Un grup de femei au năvălit în primăria din Bari; primarul a dat ordin să se cumpere făină și mălaiu pe socoteala primăriei.

La Milano au loc în fiecare zi manifestațiunile socialiste în strigăte de „Abbasso la guerra!” în contra încercării de comemorare a Garibaldi-ienilor căzuți pe câmpul de luptă.

„Corriere della Sera” află din Petersburg că Austriacii desfășură o mare activitate în Carpați și în Bucovina, în urma unei cooperări ofensive combinate, după ce s'au isprăvit niște concentrări însemnate.

Principele moștenitor Carol între cercetași. Principele moștenitor al României a primit Sâmbătă jurământul cercoetașilor români din Brăila și Galați. La solemnitatea din Brăila principele Carol a rostit în fața cercoetașilor următoarea cuvântare:

Cercetași. Azi, voi din regiunea Vlad Tepeși ați făcut legământul de credință către Patrie și Tron. Scopul nostru este de a vă deprinde să serviți țara în toate împrejurările. Sunt sigur că veți fi vrednici de misiunea voastră. Eu vă urez: înainte cu Dumnezeu!

La Galați prințul Carol a adresat cercoetașilor următoarele cuvinte:

„Am ținut, să vin aci în Galați în ziua de 24 Ianuarie ca să primesc jurământul primei cohorte din Moldova, pentru că de aici din Galați, tot într'o zi de 24 Ianuarie a plecat Vodă Cuza, ca să înfăptuiască unirea țărilor surori. Doresc, ca după cum 24 Ianuarie este o zi mare în istoria țării, tot astfel această zi să devină o zi mare și istorică în viața cohortei cercoetașilor Cuza Vodă de aici”.

Datoria publică a Austriei. Se anunță din Viena: Comisiunea de control a datoriei publice a discutat modul de a se satisface serviciul intereselor noului împrumut. După raportul remis comisiunii de stat, datoria publică la finele lui Iunie 1914 se urcă la 13.004 milioane de coroane. Scoțând partea ce se cuvine Ungariei, rămân pentru Austria 11.615 milioane capitalul băgat în căile ferate ale statului urcându-se la 5.829 mil. se socotește ca o contra-valoare; din această cauză datoria curată a statului se urcă la 5.786 milioane, iar serviciul dobânzilor cele 263 jum. milioane.

Prețul trăsurilor recvirate. O deputație a celei mai de frunte societăți agricole maghiare „Omge” s'a prezentat la ministrul agriculturii Ghillányi Imre, cerând scut contra abuzurilor, ce se fac cu prețurile trăsurilor recvirate pentru armată. Deputația a accentuat, că pentru trăsurile recvirate nu se dă revers, iar autoritățile interpretează incorect dispozițiile legii referitoare la aceasta. Ministrul a recunoscut într-o cântă îndreptățirea acestor plângeri, a zis însă, că ceice se simt neîndreptățiți să se adreseze numai forului administrativ competent, iar întrucât aci nu i-s'ar face dreptate să recurgă imediat la ministru. Ministrul e de acord, ca prețul răscumpărării trăsurilor să se plătească îndată, iar întrucât cel interesat nu are nici un document despre recvirarea trăsuri sale, plățirea să se facă pe baza conspectului luat de forul administrativ.

Ultima oră.

ITALIA VA OCUPA ALBANIA.

Atena. — Ziarele anunță că Italienii și-ar fi pregătit o escadră pentru ocuparea Albaniei până la linia ocupată de trupele grece.

Ziarele mai anunță că 20.000 de Italieni vor sosi în curând la Barri destinați a ocupa Durazzo. (Agenția ateniană.)

RUSIA CONCENTREAZĂ TRUPE LA GRANITA ROMÂNIEI.

București. — Ziarul „Steagul” publică următoarele:

— „Călători sosiți din Rusia anunță că la Odesa se află concentrate mai multe corpuri de armată, reprezentând un total de aproape 300.000 oameni, sub comanda unui generalisim.

Deasemenea se găsesc numeroase trupe rusești, în sudul Basarabiei și în special în orașele Bender și Ismail.

Aceste trupe sunt tot sub comanda generalisimului din Odesa și nu se cunoaște până acum destinațiunea lor”.

COMITAGII BULGARI SPRE MACEDONIA.

Atena. — Se anunță din izvor sigur, că se observă o mare mișcare de comitagii bulgari, destinați pentru Macedonia. Toți sunt uniform echipați și prevăzuți cu numeroase bombe. (Agenția ateniană).

O DONAȚIUNE A M. S. REGELUI FERDINAND. AL ROMÂNIEI.

București. — M. S. regele Ferdinand a remis dlui Al. Constantinescu suma de 50 mii lei, donațiune pentru societatea „Familia Luptătorilor”.

COALIZAREA STATELOR BALCANICE.

București. — Un fruntaș al partidului dlui Gheșoff a făcut importante declarațiuni reprezentantului ziarului „Viitorul” la Sofia.

Ofensiva și zdrobirea Serbiei de către Austro-Germani va aduce coalizarea statelor balcanice....

Înaintarea imperiului Habsburgic în Balcani, și ocuparea Macedoniei pentru deschiderea unui drum la Marea Egee înseamnă un pericol foarte mare pentru.... Grecia.

La Atena și Sofia s'au ridicat glasuri... ca să arate, pericolul ce-l prezintă zdrobirea Serbiei de către Austro-Ungaria.

...De altfel fostul ministru d. Teodoroff a zis că trebuie să grăjim pentru a nu fi răpiți și partea noastră din Macedonia.

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de P. Robescu.

(Urmare).

(6).

IV.

Intr-o zi, în trenul care pleacă dela Takasaki la orele 3 după amiază, un călător sta singur într-un vagon de clasa a doua și citea un ziar, fumând. Acesta era Yasuhiko Chijiwa.

După un timp, aruncă cu ciudă ziarul din mână și calcă supărat țigara ce-i căzuse din gură; se uită pe fereastră, nehotărît, pe urmă făcu câțiva pași prin vagon și iar se așeză la locul său, încrucișându-și brațele pe piept și închizând ochii. Sprâncenele-i negre se îngălăburiră, în contractia frunții.

*

Yasuhiko Chijiwa era orfan. Tatăl său, colaborator din ilustra familie Kagoshima (care-și trăgea numele dela principatul Kagoshima, azi provincie în sudul Japoniei), murise în luptele revoluției pentru constituirea statului japonez. Mama sa, murise lăsându-l în vârstă numai de șase ani. O soră a mamei sale, mama lui Takeo Kawashima, îl crescuse pe lângă dânsa, cu toate că bărbatul său nu prea iubea pe acest nepot. La petreceri, Takeo era îmbrăcat în haine de mătase și era printre cei dintâi, pe când Yasuhiko, îmbrăcat mai simplu, nu prea era băgat în seamă. În chipul acesta, de timpuriu Chijiwa a început să priceapă situația sa tristă. Takeo avea părinți, era bogat și cu o poziție naltă; dânsul era singur și trebuia să-și formeze viitorul prin ajutorul brațelor și al minții sale. În inima sa, se născuse invidie pentru Takeo și ură pentru unchiul său.

De timpuriu Chijiwa înțelese că două sunt căile, care duc la țintă: una largă și alta strâmtă și dânsul alege pe cea mai ușoară. Astfel, după ce unchiul său îl trimise la școala militară, Chijiwa se uita cu milă la camarazii săi cari se străduiau să învețe și să muncească, în vederea unei reușite la examene și prefera să-și piarză timpul ca să câștige prietenia persoanelor cu influență din provincia sa, cari i-ar fi fost de folos în viitor. Darul acesta îi prinse bine încă dela începutul carierei sale, deoarece, pe când camarazii săi înaintau încet în grad, dânsul fu chemat de vreme la statul major, și din postul acela de invidiat, care îi da în mână o mulțime de secrete ale organizației militare, dânsul vedea cu bucurie cum camarazii săi de școală se trudeau în infanterie, instruind și făcând marșuri obositoare cu trupa.

Cel mai de căpetenie gând al său era însurătoarea și se convinsese că numai cu o bună alianță familiară poți să-ți ajungi scopul. Atunci începu cercetările și aflat că fata marchizului cutare va lua pe baronul X; că fata contelui Y se va mărita cu un ofițer superior, și că milionara cutare va deveni principesa Z. Cercetările sale se opriră asupra familiei generalului Kataoka, și cu toate că acesta era în disponibilitate, totuș era bine văzut și primit și la Curte. Chijiwa făcu socoteala influenței acesteia și încercă prin toate mijloacele să se apropie de familia Kataoka și să devie simpatic fetei celei mai mari, Nami, pe care dânsul pusese ochii, pentru că i se părea că pe dânsa generalul o iubește mai mult, iar pe de altă parte, mama ei vitregă, ar fi fost bucuroasă să o vadă mai repede plecată din casă. La acestea se mai adăoga și un sentiment de simpatie ce avea pentru Nami, fată bine crescută, distinsă și grațioasă.

Aștepta numai să i se prezinte ocazia, și în același timp vroia să știe ce impresie făcuse dânsul generalului, care era cam bănuitor de felul său. Băgase de samă însă, că doamnei Kataoka îi era simpatic, iar Koma, fata cea d'adoua a generalului, se făcuse prietină cu dânsul. În această familie mai erau alți doi copii, născuți din a doua căsătorie, dar la aceștia Chijiwa nici nu se uita. Mai era însă în casă o altă persoană,

bătrână Iku, care, din voința generalului, după moartea primei sale soții, rămăsese în familie. Iku era mereu lângă Nami, și nu prea îl simpatiza pe Chijiwa. Lucrul acesta îl c'am pus pe gânduri, dar își zisese că va căuta să cucerească direct pe fată. Un an întreg a așteptat să i se prezinte o ocazie favorabilă, și pe urmă, într-un moment de impaciență scris o scrisoare de dragoste, o puse în două plicuri, o pecetlui, puse să-i scrie adresa o femeie de încredere și o trimisese domnișoarei Nami.

Chir în aceeași zi, Chijiwa a fost silit să plece în interesul serviciului și al întoarcerii, după trei luni de lipsă, a aflat cu multă surpriză, că în urma intervenției vicontelui Kato, ministrul Casei Imperiale, Nami se măritase cu Takeo Kawashima, vărul lui. La auzul acestei știri, Chijiwa se înfurie și a rupt bucăți un prea frumos voal de mătase ce cumpărase ca să-l dăruiască domnișoarei, nădăjduind că culoarea lui bătaoare la ochi, o să-i aducă noroc.

Însă Chijiwa nu era om să-și piarză curajul pentru că nu-i reușise planul de dragoste și în curând își recăpătă îndrăzneala de mai nainte. Se temea numai că Nami să nu fi spus tatălui sau soțului său de scrisoare, și să nu-i aducă vre-o daună mai mare, în sprijinul ce nădăjduia dela acești doi. Cum însă dânsul era foarte prudent, găsi cu cale să sondeze pe Nami și de aceea, cu ocazia călătoriei sale la Takasaki se duse la Ikao numai ca să se întâlnească cu Nami și cu Takeo și să cerceteze situația. Și acum, la întoarcere, un singur sentiment îi umplea inima: ura pe Takeo.

*

Deodată, lui Chijiwa i se păru că un glas striga: „Takeo! Takeo!” și tresări. Se apropie de fereastră și cum trenul se oprise văzu pe conductor care striga în lungul vagoanelor, numele stației: Ageo! Ageo!

— Fii blestemat!... și se trânti iar pe locul său, dând din umeri năcăjit.

Pe urmă, privirea sa se făcu iar hainoasă, și începu să-și muște buzele.

Trenul, după ce pornise din Ageo, trecu în goană prin alte stații mai mici fără să se oprească și ajunse la Oji. În vagonul în care era Chijiwa se urcă mai multă lume și printre aceasta era un bărbat cam de cincizeci de ani, cu fața oacheșă, cu ochii oblici în jos și cu un neg roșu și mare sub pleoapa stângă. Era îmbrăcat în haine de mătase brodată peste care se vedea un lanț gros de aur, iar în mână stângă avea un inel de aur cu o piatră strălucitoare.

Văzând pe ofițer, dânsul zise cu mirare:

— Chijiwa-san!... Ce mai faci? De unde vii?

Și veni de se așeză lângă dânsul.

— Viu dela Takasaki.

— Dela Takasaki? — Și uitându-se lung și cercetător în ochii ofițerului, zise în șoaptă: — Ești grăbit? Dacă nu, vino la mine la cină.

Chijiwa primi, dând din cap.

Nu departe de podul satului Hasohiba, pe malul râului, era o casă, pe care era scris cu litere mari: „Vila Hamaki”.

(Va urma).

Rugăm abonații noștri cari își schimbă domiciliul, să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și cea veche, căci astfel înlesnesc în mare parte munca administrației iar expediarea la noua adresă nu suferă întârziere. E consult să se alăture banda (tășia) sub care s'a expeditat ziarul.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

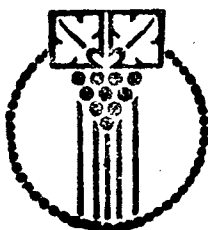
TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.

Fîind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.